

Eskola-mitalin luovutuspuhe

Finlandia-talo 7. lokakuuta 2016

Hyvä juhlayleisö!

Suomen Geologinen Seura juhlii tänään 130-vuotista taivaltaan. Juhlistaakseen tätä tilaisuutta Seuran hallitus päätti helmikuussa 2015 joko kutsua uuden kunniajäsenen tai jakaa Eskola-mitalin. Tällä kertaa pyydettiin jäsenistöä tekemään ehdotuksia ja asiasta tiedotettiin Geologi-lehdissä 2/2015 sekä 3/2015. Asiaa hoitamaan nimitettiin kunniajäsen ja mitalitoimikunta, johon kuuluivat puheenjohtajana silloinen Seuran puheenjohtaja Annakaisa Korja ja jäseninä entinen ja tuleva puheenjohtaja, Raimo Lahtinen ja Jussi Leveinen. Asiantunteva lisäjäsien kutsuttaisiin esitysten tultua komitean tietoon.

Geologinen Seura sai jäsenistöltään yhden ehdotuksen Eskola-mitalin saajasta. Tällä esityksellä oli jäsenistön vankka kannatus, sillä sen oli allekirjoittanut peräti 166 Seuran jäsentä. Komitean ensimmäisenä tehtävänä oli hankkia lisäjäsien, johon tehtävään valittiin Peter-Sorjonen Ward.

Seuraavaksi komitean tuli selvittää, täyttikö ehdotettu kandidaatti Eskola-mitalin kelpoisuusvaatimukset.

Mitali jaetaan suomalaiselle tutkijalle, joka on ansiokkaasti suorittanut geologista, mineralogista tai niiden sovellusten tutkimusta sekä niiden kautta tehnyt maatamme kansainvälisesti tunnetuksi.

Olimme saaneet ehdotuksen ja sen mukana perustelukirjeen sekä ansioluettelon, joiden lisäksi teimme hänestä kirjallisuushaun sekä selvitimme hänen sitaatioindeksinsä.

Seuraavassa siteeraan mukailen ehdotuskirjetä, jonka lähettivät seuran hallitukselle Elias Ekdahl, Krister Sundblad, Timo Mäki ja Jukka Jokela, ja jonka oli allekirjoittanut 164 muuta Suomen Geologisen Seuran jäsentä.

”Hän on syntynyt 1936 ja valmistunut 1960 geologiasta ja mineralogiasta Helsingin yliopistosta. Vastavalmistuneena maisterina hänestä tuli assistentti ja jatko-opiskelija vastaperustettuun Turun yliopiston Geologian laitokseen. Tohtoriksi hän väitteli 1971 Kotalahden ja Hituran Ni-Cu malmin sulfidimalmineralogiasta. Seuraavana vuonna hänet nimitettiin apulaisprofessoriksi ja myöhemmin professoriksi.

Hänen tieteellinen mielenkiintonsa on alusta

1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984
Pj. Marjatta Okko	Pj. Ilkka Laitakari	Pj. Ilmari Haapala	Eskola-mitali jaettiin Thure Georg Sahamalle. Pj. Kauko Korpela.	Pj. Pentti Alhonen	Pj. Lauri Hyvärinen	Pj. Tauno Piirainen	Matti Saarniston esitelmä Lapin kullasta oli yksi Seuran kokousten suosituimmista esitelmistä. Lähes 200 ihmistä oli kuuntelemassa 29.3.1984 pidettyä esitelmää. Pj. Kai Hytönen.

Kuva 1. Professori Heikki Papunen, vaimo Aila ja seminaariyleisö kohottavat maljan Eskola-mitalin luovutuksen jälkeen.

Figure 1. Professor Heikki Papunen, wife Aila, and the seminar audience raise their glasses after the Eskola Medal ceremony.

lähtien keskittynyt malmeihin ja taloudelliseen geologiaan. Hän on alusta asti ollut mafisiin ja ultramafisiin kiviin liittyvien malmimuodostusprosessien eturivin tutkijoita Suomessa kuin myös ulkomailla. Sulfidimalmien lisäksi hänen tutkimuksensa ovat kattaneet yleistä metallogeniaa, teollisuusmineraaliesiintymiä, platinaryhmän metalleja ja timantteja.

Hän on paitsi tutkinut myös auttanut ja kon-

sultoinut malmiyhtiöitä malmien etsimisessä ja hyödyntämisessä. Lisäksi hän kouluttanut merkittävän määrän suomalaisia tutkijoita ja malmigeologeja.

Hänellä on ollut todella hyvät kansainväliset tieteelliset yhteydet eri puolille maailmaa. Hän on tehnyt maamme tunnetuksi malmigeologisilla tutkimuksillaan, esittelemällä tuloksiaan kansainvälisissä kokouksissa ja järjestämällä kansainvälisiä

1985	1986	1987
Pj. Juhani Nuutilainen	Vuonna 1986 Seura täytti sata vuotta! Juhlavuoden valmistelut aloitettiin useita vuosia aikaisemmin. Juhlavuoden aikana Seura oli mukana järjestämässä 17. pohjoismaista geologikokousta (17. Nordiska geologmötet 1986) Helsingissä toukokuussa, mikä poikkesi perinteisistä tammikuisten talvipäivien ajankohdasta. Geologikokouksen yhteydessä järjestettiin useita ekskursioita eri puolille Etelä-Suomea. Kokouksen osanottajamäärä ylitti 500 henkeä ja ekskursioille osallistui 70 henkeä. Seuran satavuotisjuhlavuonna jäsenmäärä kasvoi yli tuhanteen ja Eskola-mitali jaettiin Ahti Simoselle. Pj. Joakim Donner.	Pj. Gabor Gaal

kokouksia ja niiden ekskursioita Suomessa. Hän ja hänen tutkimuksensa ovat erittäin arvostettu ulkomailla, josta osoituksena ovat Kansainvälisen Platinasymposiumin kunniamitali (2002), Fennoscandian Exploration and Mining -erikoispalkinto (2007) ja Society of Economic Geologists -yhdistyksen (SEG) kunniajäsenyys (2012). SEG:in kunniajäsenyys on tähän mennessä myönnetty vain kymmenelle alan arvostetuimmalle tutkijalle maailmassa.”

Näillä perusteilla Eskola-mitalitoimikunta suositteli Suomen Geologiselle Seuralle, että se myöntäisi emeritusprofessori Heikki Papuselle Eskola-mitalin hänen ansioistaan kunnioitettuna malmigeologian kansainvälisenä tutkijana sekä Suomen kaivos- ja mineraaliteollisuuden koulutajana ja edistäjänä.

Kaivos- ja mineraaliteollisuuden edustajat ovat olleet mukana sekä ehdottamassa mitalia että hankkineet varat sen teettämiseen. Suomen Geologinen Seura haluaa kiittää kaikkia niitä yhtiöitä ja seuran jäseniä, jotka ovat osallistuneet Eskola-mitalin hankintaan. Erikoiskiitos kuuluu mitalikomitean ulkojäsenelle Timo Mäelle, joka hoiti rahoitusneuvottelut eri yhtiöiden kanssa.

Suomen Geologisen Seuran puolesta mitalitoimikunnalla on ilo ja kunnia ojentaa 9. Eskola-mitali professori Heikki Papuselle.

Onneksi olkoon!

ANNAKAISA KORJA,
RAIMO LAHTINEN, JUSSI LEVEINEN
JA PETER SORJONEN-WARD

Summary

The Geological Society of Finland honours Professor Heikki T. Papunen as the 9th recipient of the Eskola Medal

The Geological Society of Finland has awarded the 9th Eskola Medal to Professor Heikki T. Papunen. The Eskola Medal is the most prestigious scientific award granted in Finland in the field of geology and geosciences. The first medal was awarded to Professor Pentti Eskola himself in 1963. Since then, the medal bearing his name has been awarded on eight occasions, including this year's recipient,

Eskola-mitali

 Suomen Geologisen Seuran hallitus on kokouksessaan 1.6.1962 päättänyt perustaa 8.1.1963 kunniapuheenjohtajansa, prof. Pentti Eskolan, nimeä kantavan ansiomitalin, josta käytetään nimitystä Eskola-mitali.

Eskola-mitali annetaan sellaiselle suomalaiselle tutkijalle, joka on ansiokkaasti suorittanut geologista, mineralogista tai niiden sovellusten tutkimusta sekä niiden kautta tehnyt maatumme kansainvälisesti tunnetuksi. Eskola-mitali voidaan antaa myös ulkolaiselle tutkijalle, joka on erityisen ansioitunut joko Suomen peruskalliogeologian tai siihen läheisesti sovellettavien tutkimusten suorittajana.

Kultaisen (18 kk) mitalin paino on 158 g Au 750 ‰. Mitalin on suunnitellut kuvanveistäjä Heikki Häivöja. Mitalin toinen puoli

1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Pj. Carl Ehlers	Seuran kokouksessa 11.5.1989 pidetty esitelmä "Vaikutelmia tutkimusmatkalta Etelä-Mantereelta" keräsi kuulijoita salin täyteen. Esitelmän pitivät Heikki Hirvas ja Keijo Nenonen. Pj. Matti Saarnisto.	Pj. Heikki Niini	Pj. Matti Vaasjoki	Pj. Martti Lehtinen	Pj. Anneli Uutela	Eskola-mitali Maunu Härmeelle. Pj. Raimo Uusinoka.

Professor Heikki T. Papunen.

Heikki Papunen (born 1936) graduated from the University of Helsinki in 1960 with a MSc degree in geology and mineralogy. He was soon employed as a lecturer at the newly founded Department of Geology in the University of Turku, where he also defended his PhD thesis on “Sulphide mineralogy of the Kotalahti and Hitura nickel-copper ores” in 1970. He was soon after appointed as an associate professor and later a full professor at the University of Turku.

The main focus of scientific research by Professor Papunen has been on mineralogy and economic geology. He is acknowledged as an

international expert on ore-forming processes in mafic and ultramafic rocks. Professor Papunen has been the recipient of numerous earlier scientific awards, including the Outokumpu Oy Otto Trüstedt Silver Medal in 2000 and the Platinum Medal presented at the Ninth International Platinum Symposium in 2002. He is an Honorary Fellow of the Society of Economic Geologists (SEG).

The award ceremony took place October 7, 2016 at Finlandia Hall, Helsinki, in conjunction with the 130th anniversary festivities of the Geological Society of Finland.

Häiväajan mukaan esittää seuraavaa: P. Eskola on löytänyt jalon esiintymän niin peruskalliosta kuin elämästäkin. Lohkareen alareunassa oleva pyöreä merkki on geologisen poran merkki. Mitalin muotti on Kultakeskus Oy:llä.

Eskola-mitalistit

8.1.1963	prof. Pentti Eskola
26.4.1969	prof. Tom F. W. Barth
14.2.1975	prof. Väinö Auer
14.11.1980	prof. Thure Georg Sahama
22.10.1986	prof. Ahti Simonen
21.4.1994	prof. Maunu Härme
19.2.1999	prof. Kaarlo J. Neuvonen
6.9.2007	prof. Gabor Gaál
7.10.2016	prof. Heikki T. Papunen

2016 Eskola-mitalin rahoitukseen osallistuvat seuraavat yhtiöt:

Pyhäsalmi Mine Oy

Anglo American Finland

Agnico Eagle Finland

Tapojärvi Oy

Hannukainen Mining

Yara Oy

FinnAust Mining Finland Oy

Mustavaaran Kaivos Oy

Sotkamo Silver Oy

Mondo Minerals

Endominex Oy

1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Pj. Pekka Nurmi	Pohjoismainen Geologian Talvi-kokous (Nordic Geological Winter Meeting) järjestettiin Turussa. Pj. Reijo Salminen.	Pj. Veli-Pekka Salonen	Suomen kallioperä – 3000 vuosimiljoonaa -kirja ilmestyi. Pj. Kalevi Korsman.	Eskola-mitali Kaarlo Neuvoselle. Pj. Heikki Hirvas.	Pj. Elias Ekdahl	Pj. Mikael Fortelius